

De jaarlijkse Erfgoeddag biedt een brede waaier van vele honderden activiteiten, van Alveringem tot Zichen-Zussen-Bolder, van speciaal voor de gelegenheid ontwikkelde tentoonstellingen, over rondleidingen, lezingen, expertenbeurzen, wandelingen en fietstochten, workshops, demonstraties, film- en theatervoorstellingen.

U KIEST TOCH OOK?

Achttiende Erfgoeddag **op 22 april**

ONDER ÉÉN VLAG Vóór 2001 bestonden er de Museumdag, op zaterdag, en de Archievendag, daags nadien. Het succes van de Open Monumentendag – die als evenement als iets langer georganiseerd wordt – was de musea en archieven niet ontgaan. In 2001 gingen Museumdag en Archievendag voor het eerst samen als Erfgoeddag, onder de vlag van een sprekende campagne. Er prijkte een boreling op de affiche, met als slogan ‘Ontdek mijn verleden’. Stilaan was de tijd rijp om de schotten tussen de verschillende deelsectoren – musea, archieven, erfgoedbibliotheken, immaterieel erfgoed – op te trekken. Er was voortaan sprake van ‘cultureel erfgoed’, met collecties en een uitgebreide werking daar rond. Het zwaartepunt van het overheidsbeleid richtte zich in die dagen vooral op ‘participatie’. Want al die inspanningen om het erfgoed te bewaren, te restaureren, te beschermen, te borgen en te bestuderen moesten toch een bepaald doel hebben. Bovendien is er de idee van het zogenaamde ‘rentmeesterschap’; waarbij de huidige generatie niet echt ‘eigenaar’ is van de voorwerpen en gebruiken, maar wel een (tijdelijke) gebruiker. En dus wordt er van ons, de gemeenschap, verwacht dat we inspanningen leveren om het erfgoed zo goed als we kunnen te vrijwaren voor de toekomstige generaties. Daarbij is het ook zo dat het erfgoed terdege kan *ingezet* worden. Om mensen nader bij elkaar te brengen, bijvoorbeeld. Want het verleden kan wel degelijk een verbindende rol spelen. Voor wie hier meer over wil weten, verwijzen we graag naar onder andere de bijzonder interessante tekst van de Kaderconventie

van de Raad van Europa over de waarde van cultureel erfgoed voor de maatschappij, een beleidsdocument dat in Vlaanderen werd verwerkt in de wettekst van het Cultureel-erfgoed-decreet. Dat decreet bevat de spelregels voor de erkenning en financiering/subsidiëring van cultureel-erfgoedinstellingen door de Vlaamse overheid.

SENSIBILISEREN EN INVITEREN Erfgoeddag is van meet af aan opgezet als een moment om te sensibiliseren over alles wat met het cultureel erfgoed te maken heeft. Om de drempel zo laag mogelijk te houden is het evenement gratis. Om het voor de deelnemers en het publiek interessant te houden, kiest organisator FARO, het Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed, ervoor om in te zetten op thema's. Zo kunnen deelnemers hun werking of collectie telkens anders in de verf zetten en leert het publiek ieder jaar op een verfrissende manier iets bij over ons rijke cultureel erfgoed. Aan de hand van een getrappt controlesysteem wordt systematisch nagegaan of het aanbod voldoet aan de algemene voorwaarden van het evenement en de inhoud coherent is.

Maar dé sleutel van het succes van Erfgoeddag is ongetwijfeld dat het een 'open evenement' is. Het laat toe om andere sectoren te wijzen op hun erfgoed en verleden, en op het potentieel dat een samenwerking biedt. In de voorbije edities is onder meer de zorgsector aan bod gekomen, en is er bijvoorbeeld samengewerkt met interculturele organisaties en organisaties waar armen het woord nemen.

Dit jaar vindt Erfgoeddag plaats op zondag 22 april met als thema *Kiezen*. In het jaar van de lokale verkiezingen roepen FARO en alle deelnemende erfgoedinstellingen en -organisaties op om te kiezen voor erfgoed.

EUROPEES JAAR Een heleboel activiteiten van Erfgoeddag staan ook in het teken van het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed (EYCH18). Een jaar lang wordt de diversiteit en rijkdom van alle soorten erfgoed in Europa gevierd. Met dit Europees Jaar wil de EU de culturele diversiteit promoten, net als wijzen op de economische meerwaarde van erfgoed. Het doel is, zo lezen we op de website van het Departement Cultuur, Jeugd en Media van de Vlaamse overheid – die het jaar in Vlaanderen in goede banen leidt – “om mensen bewust te maken van de Europese dimensie van hun geschiedenis en waarden en het gevoel van Europese identiteit te versterken. Tegelijkertijd vestigt EYCH18 de aandacht op de talloze mogelijkheden die erfgoed ons biedt en op de daaraan gekoppelde uitdagingen waarmee we geconfronteerd worden. Enkele van die uitdagingen zijn de gevolgen van de digitale omwenteling, de druk van het milieu, de fysieke druk op erfgoedlocaties en de illegale handel in cultuuroederen.” FARO organiseert in het kader van het EYCH18 een reeks lezingen en brengt eind dit jaar ook een publicatie over deze thematiek uit.

ROEREND EN ONROEREND ERFGOED Waarom zijn de Erfgoeddag en de Open Monumentendag twee verschillende evenementen?

Een goede vraag. Heel veel mensen – ook journalisten – halen ze weleens door elkaar. En dat is begrijpelijk, want er wordt weinig onderscheid gemaakt als we het woord ‘erfgoed’ gebruiken. Traditioneel wordt een onderscheid gemaakt tussen het zogenaamd ‘roerend’ en ‘onroerend’ erfgoed. Roerend betekent zoveel als ‘verplaatsbaar’; dit erfgoed kan men vastnemen, inpakken, verplaatsen, uitpakken. Het zogenaamde onroerend erfgoed is dat net niet. Dat is door de aard van zijn ‘zijn’ niet te verplaatsen. Een kasteel, woonhuis, rivier, landschap, een oud vliegtuig, schip of ander (zwaar) transportmiddel, een loopgraaf, enzovoort. Dat onderscheid heeft dan weer te maken met onze staatshuishouding. De gewesten zijn bevoegd voor de zogenaamde ‘grondgebonden materies’. Gezien gebouwen enz. ‘grondgebonden’ zijn, vallen ze onder andere regelgeving (decreet), een andere minister en administratie. Positief bekeken betekent het bestaan van deze twee

afzonderlijke evenementen, het ene in het voorjaar, het andere in het najaar, twee grote *momenta* om te sensibiliseren over erfgoed. In de ruimste zin van de betekenis van sensibiliseren. Er is in het verleden vaak gesproken over de ‘fusie’ of het ‘samengaan’ van beide evenementen, gezien het publiek doorgaans het onderscheid niet maakt. Tot nader order werken beide evenementen goed samen, en delen ze loyaal hun kennis en inzichten over communicatie, prijszettingen en evenementorganisatie.

—

TINE VANDEZANDE EN ROEL DAENEN

Werken bij FARO, resp. als event manager-coördinator Erfgoeddag en als manager communicatie, pers en partnerships. Roel is ook hoofdredacteur van *faro* | tijdschrift over cultureel erfgoed

INFO Het programma van Erfgoeddag 2018 is vanaf eind maart te consulteren op www.erfgoeddag.be en in de brochures van de erfgoedcellen. Tip: stippel uw route uit met de (gratis) handige ErfgoedApp.

Meer info over het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed op www.faro.be.

Colard Mansion. Incunabels, Prints and Manuscripts in Medieval Bruges

Engelstalige catalogus bij de tentoonstelling
in het Groeningemuseum in Brugge
240 blz. met 250 illustraties
24 x 28 cm, hardcover
ISBN : 978-94-6161-439-1
€ 39,00
Snoeck Publishers

Colard Mansion. Incunabels, Prints and Manuscripts in Medieval Bruges

In de late middeleeuwen, ten tijde van Karel de Stoute en Hans Memling, is Brugge een wereldboekenstad. Een van de spilfiguren in dit internationale boekenbedrijf is Colard Mansion (werkzaam van 1457 tot 1484). Aanvankelijk is Mansion naast een gewaardeerd vertaler vooral een veelgevraagd kalligraaf van luxemanuscripten, maar wanneer de boekdrukkunst vanaf 1455 opgang maakt in Europa, ruikt hij zijn kans en legt hij zich als een van de eersten in onze contreien toe op het nieuwgeboren medium van het gedrukte boek. In geen tijd groeit hij uit tot de belangrijkste boekondernemer van Brugge en omstreken.

In dit boek brengen handschriften, verluchte incunabelen en zeldzame prenten het innovatieve boekenbedrijf van Mansions tijd weer tot leven. Bijna vijftig specialisten uit alle hoeken van de wereld bieden een unieke inblik in Mansions van mysterie doortrokken levensgeschiedenis. Ze beschrijven onder meer de geleidelijke transitie van handschrift naar druk, doen atelierpraktijken en uitgeversstrategieën uit te doeken en geven tekst en uitleg bij de laatmiddeleeuwse prentkunst en de totstandkoming van een indrukwekkend corpus aan volkstalige literaire uitgaven.

Mansion is al eeuwenlang een ijzersterk merk. Dit boek vertelt als geen ander waarom.